

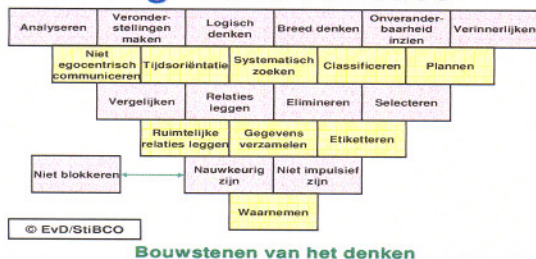
Aandacht voor denkvaardigheden in de onderbouw van De Swaef

- Welke vaardigheden heeft een actieve leerling nodig?
- Waar moeten wij als docenten expliciet aandacht aan schenken in onze lessen?
- Welke gereedschappen hebben leerlingen nodig om zelfstandig te leren?
- Hoe moeten wij leiding nemen en geven bij zelfstandig werken van de leerlingen?
- We lopen in onze lessen aan tegen het gegeven dat leerlingen slecht plannen. Hoe kunnen we dit verbeteren?

Bovenstaande vragen illustreren het belang van aandacht voor denkvaardigheden. Zij vormen het gereedschap voor leren. Maar dan is het wel van belang dat je het gereedschap hebt, dat je je daarvan bewust bent en dat je weet wanneer je welk gereedschap moet inzetten. En dat is niet vanzelfsprekend. Daar heb je als leerling in het vmbo hulp bij nodig. En wel van een docent die zelf ook begrijpt waar het bij de verschillende denkvaardigheden om gaat. Hoe krijg je zoiets teambreed van de grond? Hieronder een beschrijving hoe dat binnen Oom Tom, de onderbouw van De Swaef, is aangepakt.

In het cursusjaar 2005-2006 is een leerteam van drie personen aan de slag gegaan met het onderwerp denkvaardigheden. Uit de 22 denkvaardigheden van Feuerstein werden de 10 belangrijkste uitgekozen om uit te werken. Dit resulteerde in een boekje voor alle teamdocenten met daarin een beschrijving van deze 10 denkvaardigheden: een definitie, aandachtspunten waarop gelet moet worden, voorbeelden van het gebruik van de denkvaardigheid bij verschillende vakken én voorbeelden van het gebruik van de denkvaardigheid buiten de school (transfer). Hiermee 'gewapend' moeten docenten zich beeld kunnen vormen van de verschillende denkvaardigheden en die terug kunnen vinden binnen hun eigen vak.

Cognitieve Functies

Bouwstenen van het denken

Het huidige cursusjaar wordt de volgende stap gezet, namelijk naar de leerlingen. Iedere vier weken staat een denkvaardigheid centraal, waarbij onderaan de piramide begonnen is. De denkvaardigheid wordt door de mentor in de mentorles geïntroduceerd, met een bij die denkvaardigheid passende oefening. Daarnaast maken de vakdocenten de denkvaardigheid expliciet, wanneer deze in hun vakles 'langskomt'. Om de leerlingen nog beter te helpen om grip te krijgen op de denkvaardigheden, hangen we ook posters in de lokalen. Hierop wordt de denkvaardigheid op een ludieke manier onder de aandacht gebracht en nog eens extra onderstreept door een slogan. Voor nauwkeurig waarnemen: 'Als je goed kijkt, zie je meer'. Voor niet-impulsief zijn: 'Doe je het snel, lukt het dan wel?'.

Inmiddels hebben de leerlingen een aantal denkvaardigheden gehad. Maar hoe zorg je er nu voor dat ze het geleerde vasthouden? Met name als het gaat om de onderste drie denkvaardigheden waarin de meeste fouten gemaakt worden? Om dit te bereiken hebben de leerlingen in januari een keurig gelamineerd kaartje gekregen, met op de voorkant het onderste stukje van de piramide en op de achterkant een aantal aandachtspunten. De bedoeling? Tijdens een s.o. of repetitie komt

het kaartje op tafel en leerlingen focussen zichzelf op waarnemen, nauwkeurig zijn, niet impulsief zijn en goed gegevens verzamelen.

- Tijd nemen om rustig te kijken!
- Wat zie je?
- Heb je alles gezien?
- Wat is het doel van de taak?
- Formuleer zorgvuldig je antwoord.

Het vervolg: borgen en verankeren. Een vaste plaats voor denkvaardigheden in de planning van de mentorlessen van klas 1. Verdiepingslessen over diezelfde denkvaardigheden die opgenomen worden in de mentorlessen voor leerjaar 2. Maar vooral: docenten die door deze werkwijze zo vertrouwd raken met het gereedschap voor leren dat ze er als vanzelf aandacht aan geven. Tot nut van leerling én docent.

En er ontstaan zo mogelijkheden voor verdergaande stappen. Beschikken leerlingen over voldoende cognitieve vaardigheden, dan wordt het ook interessant om na te denken over bijvoorbeeld keuzewerktijd. Onze ambitie is om met de huidige eersteklassers in de tweede helft van leerjaar 2 een experiment rond dit onderwerp te doen. Er is al een leerteam dat dit voorbereid. Kortom, wordt vervolgd. We houden jullie op de hoogte.

Joop Noordzij

Wijsheden...

“De echte vernieuwing begint met het inzicht dat er iets te veranderen valt.”

Colofon

WARTBURG COLLEGE

Perspectief is een uitgave van het Wartburg College te Rotterdam/Dordrecht en verschijnt drie maal per cursusjaar.

Redactie Contact J. Noordzij, A. Zonnenberg
sny@deswaef.wartburg.nl

Realisatie Studio Zwaaf